

ДО ПИТАННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ СУЧАСНОЇ ІГРАШКИ

В статті представлено аналіз підходів к педагогической классификации детских игрушек в разные исторические периоды, обусловленных требованиями к ним, как атрибутам игровой деятельности детей дошкольного возраста.

Сьогодні педагогічна наука визначає іграшку як предмет, створений для гри дітей, що використовується з метою всебічного, гармонійного розвитку особистості, залучення її до праці і відпочинку [2, с.139].

Тривала історія їх розвитку та різноманітність є основою класифікації іграшок для дітей за різними ознаками і критеріями. Аналіз педагогічної літератури з проблеми дослідження дозволяє нам презентувати наступний узагальнений варіант найпоширеніших класифікацій іграшок останнього століття.

Автор	Класифікація іграшок
Т. Лубенець (1909 р.)	<ul style="list-style-type: none"> • така, що спонукає до наслідування • побутова • іграшка, спрямована на фізичний розвиток • наукова
Н. Бартрам (1912 р.)	<ul style="list-style-type: none"> • саморобні іграшки; • іграшки казки і байки; • птахи та тварини в іграшках; • іграшки, що знайомлять з народами Росії; • іграшки, що знайомлять з народними традиціями; • механічні іграшки
М. Бернштейн (1929 р.)	<ul style="list-style-type: none"> • іграшки, що розвивають тіло; • іграшки, що розвивають органи; • іграшки, що розвивають розум та кмітливість; • іграшки, що розвивають характер і волю; • іграшки, спрямовані на емоційний розвиток ; • іграшки, що стимулюють розвиток творчості та винахідливості; • іграшки, що сприяють самоусвідомленню
Є. Фльоріна (1935 р.)	<ul style="list-style-type: none"> • моторно-спортивні та тренувальні, які сприяють розвитку дитячого організму; • іграшка сюжетна та іграшка-образ людини, тварини, транспорту, меблів; • творчо трудова іграшка – напівфабрикати, з яких дитина сама створює образ для гри; • технічні іграшки: сюжетні; такі, що демонструють дію фізичних законів, процесів; передбачають дитяче конструювання і технічне винахідництво; • настільні ігри; • веселі іграшки. вони призначені для забави, розваги, їх не можна використовувати у будь-якій грі. До них належить багато народних іграшок; • музичні іграшки; • театральні іграшки - призначені здебільшого для дітей старшого дошкільного віку, збагачують художнє сприймання, підводять дітей до театральної гри
Авторський колектив наукових співробітників центрального науково-методичного кабінету (Е. Батуріна, В. Захарова, О. Русакова, О. Солов'єва, С. Чешева) (1959 р.)	<ul style="list-style-type: none"> • ляльки та предмети для ігор з ними • іграшки-тварини • технічні • ігровий будівельний матеріал • іграшки-саморобки та предмети необхідні для ігор • іграшки-забави
А. Макаренко (1972 р.)	<ul style="list-style-type: none"> • готові іграшки (ляльки, машини та ін.), які ознайомлюють дитину з предметами навколишнього світу, розвивають уяву; • напівготові іграшки (розрізні картинки, кубики, конструктори, розбірні моделі), що сприяють розвитку логічного мислення; • іграшки-матеріал (пісок, глина, дерево, картон, папір), використання яких забезпечує творчу діяльність дитини
О. Косаковська (1980 р.)	<ul style="list-style-type: none"> • сюжетні • технічні • іграшки-«знаряддя праці»

	<ul style="list-style-type: none"> • іграшки-забави • театральні • музичні • спортивні
С. Новосьолова (1987 р.)	<ul style="list-style-type: none"> • за принципом співвіднесення з різними видами ігор: сюжетно-образні, дидактичні, спортивні, іграшки-забави • за ступенем готовності: готові, збірно-розбірні, заготовки для іграшок-саморобок, матеріали для іграшок-саморобок • за матеріалом виготовлення: дерев'яні, пластмасові, металічні, резинові, з тканини, паперу, кераміки, фарфору, фаянсу, пап'є-маше, з інших матеріалів • за величиною: мілкі, середні, великогабаритні • за функціональними можливостями: без рухливих деталей, механічні, гідравлічні, пневматичні, магнітні, електрифіковані, електронні, з додатковими атрибутами, набори, комплекси серії • за художньо-образним представленням іграшки: реалістичний, узагальнений, конструктивний образ
М. Бениаминова (1991 р.)	<ul style="list-style-type: none"> • іграшки-саморобки • сюжетно-образні іграшки • технічні • іграшки-забави • спортивно-моторні • музичні та озвучені • театральні • маскарадні та ялинкові
Т. Поніманська (2006 р.)	<ul style="list-style-type: none"> - за станом готовності: готові, збірно-розбірні, заготовки і напівфабрикати для іграшок-саморобок, набори різних матеріалів для створення іграшок-саморобок; - за видом сировини: дерев'яні, пластмасові, металічні, з тканин, гумові, з паперу і картону, з кераміки, порцеляни і фаянсу, з деревних матеріалів, пап'є-маше, з нових синтетичних матеріалів; - за розміром: дрібні — від 3 до 10 см, середні — від 10 до 50 см, великогабаритні - відповідно до росту дитини в різні вікові періоди; - за функціональними властивостями: <ol style="list-style-type: none"> 1. прості, без рухливих деталей, з рухливими деталями; 2. механічні, у т. ч. із заводними та інерційними механізмами; гідравлічні; пневматичні; магнітні; 3. електрифіковані, зокрема електротехнічні, електромеханічні, радіофіковані, на електронній елементній основі; 4. електронні (на комп'ютерній основі); 5. набори іграшок або деталей, пов'язаних між собою за призначенням або функціональною ознакою; ігрові комплекти, поєднані спільною темою; - за художньо-образним вирішенням: реалістичні, умовні, конструктивні

Крім того, сучасна ігрова індустрія пропонує ще й електронні іграшки з програмованим принципом дії, комп'ютерно-ігрові комплекси, віртуальні іграшки та інші їх різновиди, які ще й досі не зазначені в педагогічних класифікаціях.

Таким чином, можна констатувати, що процес класифікації дитячих іграшок є досить динамічним. Він фіксує тенденції розвитку іграшкового асортименту та відображає їх аналіз педагогічною наукою. На сучасному етапі виникає потреба у переосмисленні наявних новоутворень у цьому напрямку та удосконаленні існуючої класифікації дитячих іграшок, з урахуванням вимог сьогодення.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бениаминова М.В. *Воспитание детей* / М.В. Бениаминова – М., 1991. – 350 с.
2. Гончаренко С.У. *Український педагогічний словник* / С. Гончаренко. – Київ: Либідь, - 1997. – 376 с.
3. Коссаковская Е.А. *Игрушка в жизни ребенка. Пособие для воспитателя детского сада* / Под. ред. [и с предисл.] С.Л. Новоселовой – 2-е изд., перераб. – М.: Просвещение, - 1980. - 62 с.
4. Макаренко А.С. *Книга для батьків. Лекції про виховання дітей* / А.С. Макаренко – К., 1972. – 427 с.
5. *Педагогические требования и возрастная адресованность игрушек (Методические рекомендации)* Авт. коллектив Новоселова С.Н., Дворнигина Е.В., Локуциевская Г., Реуцкая Н.А. и др. Москва. - 1987. – 56 с.
6. Поніманська Т.І. *Дошкільна педагогіка: Навч. посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів* / Т.І. Поніманська – К.: «Академ-видав», 2006. – 456 с.
7. *Пособия и игрушки для детского сада. Систематизированный перечень.* / Авт. коллектив Е. Батурина, В. Захарова, О. Русакова, О. Соловьева, С. Чешева и др. Второе издание. Гос-е учебно-пед-кое издат-во Министерства просвещения РСФСР, - Москва, - 1959. - с.62;